

ILMAILUALAN UNIONI IAU:N JÄSENLEHTI

Unioni

22.2.2013
NRO 1

**Uuden kuljetusliiton
aiesopimus?**

Lennonjohto-operaattorit esittelyssä / Sopimuskierros käynnistyy

- 3 Pääkirjoitus
- 4 Lentojen ja ilmatilavarausten perustietojen käsittelijät
- 6 Työn alla sopimuskierron
- 7 Joka viides SAK:lainen on alle 30-vuotias
- 9 Lyhyt kääntö
- 10 Uutiskirje Jäsenille

12 Kuljetusliiton aiesopimus käsittelyyn

Pekka Kainulainen

- 13 Kentän tasolta
- 14 Työaikojen riskienkartoitus
- 15 Pääluottamusmiehet kaudelle 2012–2014
- 16 Laiton
- 18 Kaappari vailla tarkoitusta
- 21 Kolumni
- 22 Ale
- 24 Testaa uskotko
- 25 Joustava hoitoraha kannustaa palaamaan töihin
- 26 Huolehdi jäsenyydestäsi
- 28 Jos sinut lomautetaan tai jätät työttömäksi
- 29 Jos sinut osa-aikaistetaan ilmoittaudu heti TE-toimistoon
- 30 Eläkeläisten tapaaminen
- 30 Kuvakulma
- 31 Huugo Tungo
- 32 Kokouskutsuja

KANSIKUVA:

Cargotec vakuutti Finnairin toimitusjohtaja Vehviläisen aikeistaan. Entä sopivatko kuljetusliitot yhteen?

Tuulen viemää – Victor Fleming
 Kuva – Karoliina Ilonoja
 Dixie-tunnelma – JM Koskinen

Unioni

Levikki 4400
 17. Vuosikerta

Julkaisija
 Ilmailualan Unioni IAU ry

ISSN
 1795-2840 (Painettu)
 1795-343X (Verkkolehti)

Päätoimittaja
 Juha-Matti Koskinen
 Puh. 040 766 9040
 juha-matti.koskinen@iau.fi

Toimitussihteeri
 Pekka Kainulainen
 Puh. 040 528 8166
 pekka.kainulainen@iau.fi

Toimituskunta
 Markus Berg
 Reijo Hiltunen
 Pekka Hintikka
 Arto Kujala
 Ari Miettinen
 Vesa Suni
 Sari Virta
 Jyrki Väyrynen

Toimitus
 John Stenbergin ranta 6
 PL 337
 00531 HELSINKI
 Fax. (09) 47857 250

Osoitteenmuutokset
 Liiton jäsenistön osoitteenmuutokset päivittyvät automaattisesti postiin/väestörekisteriin tehdyn ilmoituksen perusteella. Muut osoitteenmuutokset voi toimittaa mieluiten sähköpostitse osoitteeseen iau@iau.fi.

Ilmestyminen
 Lehti ilmestyy 2013 kuusi kertaa.
 Ilmestymisaikataulu sivulla 30.

Aineisto
 Toimitus ei vastaa pyytämättä lähetettyistä aineistoista eikä palauta niitä.

Ulkoasu
 Karoliina Ilonoja

Paino
 Sälekarin Kirjapaino Oy
 Somero

Harkittuja Aikeita

Ammattiliiton perustehtävä on jäsentensä edunvalvonta. Yksinkertaistettuna äärimmilleen se on työ- ja palkkaehdoista sopimista, sekä tehtyjen sopimusten valvomista. Edelleen se on yksittäisten jäsenten avustamista kiistoissa, jotka ovat aiheutuneet työsuhteissa, sekä yhdessä työnantajan kanssa huolehtia työturvallisuuden ja -ympäristön ylläpidosta ja kehittämisestä, ja järjestää jäsenilleen työttömyysturva. Näihin tavoitteisiin päästäkseen, on ammattiliiton järkevää niiden tukena hoitaa yhteiskuntasuhteita, järjestää luottamustehävissä oleville koulutusta, luoda viestintäverkosto, harjoittaa pienimuotoista tutkimusta tai tilastointia ja paljon muuta sellaista.

Mainitut tehtävät onnistuvat ammattiliitolta vain, jos sillä järjestämisalueellaan on korkea järjestäytymisaste. Se kuinka paljon potentiaalisia jäseniä voisi olla, on lopulta sivuseikka. Työntekijöiden järjestäytymistiheydessä eri aloilla näkyy jatkuvasti entistä selkeämmin, kuinka ammattiliitto on perustehtävässään onnistunut. Perityn, aatteellisen ja maailmankatsomuksellisen, järjestäytymisen osuus vähenee koko ajan. Kaikki viittaa siihen, että työntekijät haluavat olla jäseniä vain sellaisessa liitossa, jonka kokevat ajavan heitä koskevia asioita ja saavan tuloksia aikaan. Paradoksi on siinä, että mitä enemmän korjattavaa olisi, sitä vähemmän monilla liitoilla siihen mahdollisuuksia on.

Monivaiheinen kuljetusliittojen yhdistymisprojekti on tulossa tilanteeseen, jossa mukana olevat liitot saavat arvioitavakseen aiesopimuksen uuden liiton perustamiseksi. Se lienee järkevintä tehdä vertaamalla vallitsevaan nykytilaan sopimuksen sisällön perusedunvalvonnalle tarjoamia mahdollisuuksia. Vaikeaksi tehtävän liittojen päättävillä elimillä tekee se, että tietoa uuden liiton toimintakyvystä ei luonnollisesti voi olla saatavilla. Tästä syystä IAU:n hallituksen ja edustajiston on kyettävä muodostamaan yksi selkeä kanta siitä, miten asiassa edetään. Päätös on liiton tulevaisuuden kannalta tärkein mahdollinen.

Yksi ammattiliiton perustehtävistä, työttömyysturva, tulee IAU:n osalta joka tapauksessa uudelleen järjestettäväksi tämän vuoden kuluessa. Ilmailu- ja Rautatiekuljetusalan Työttömyyskassa IRKA on tulossa tiensä päähän. Kassan suurimman asiamiespiirin liittouusion yhteydessä sovittu siirtymäaika päättyy ja jäsenmäärä putoaa rajalle, jolloin kassan ylläpitoa ei enää ole mahdollista jatkaa. IRKA:n jäljelle jäävät asiamiespiirit valmistelevat tällä hetkellä toimia, joiden seurauksena muutos työttömyysturvan järjestämisessä parhaiten toteutetaan.

JM KOSKINEN

Jorma Koistinen

”

Ammattiliiton toiminnan menestyksen määrittelee perustehtävien hoitaminen, ei koko.

Lentojen ja ilmatilavarausten perustietojen käsittelijät

Finavian lennonvarmistus vastaa Suomen ilmatilan käytön hallinnasta sekä siihen liittyvistä lentoreitti- ja lennonvarmistuspalveluista.

■ Tampereella sijaitsevassa Suomen aluelennonjohdossa työskentelee 13 henkilöä, joiden ammattinimikkeenä on lennonjohto-operaattori.

Heidän työpaikkansa sijaitsee aluelennonjohdon operatiivisessa tilassa, jossa työskentelevät myös lennonjohtajat sekä Unionin numerossa 4/2012 esitellyt järjestelmäasiantuntijat. Sermein ra-

jatulla alueella on kaksi varsinaista työpistettä ja yksi varatyöpiste. Aamu/ilta vuoroissa on kaksi henkilöä kerrallaan, yövuorossa yksi. Lisäksi pyritään tarpeen vaatiessa käyttämään ylimääräistä päivävuoroa.

Tärkeimmät työvälineet ovat tietokone ja puhelin. Työn keskeisin tarkoitus on ylläpitää tarvittavia tietoja tietojär-

jestelmissä. Käytössä on monta eri laitejärjestelmää AMC TOOL, EUROCAT, INFO/SAHA, AIT, Tilastointityökalu sekä eTSA, joilla jokaisella on oma käyttötarkoituksensa.

Tärkeimmät, suoraan lentotoimintaan vaikuttavat järjestelmät ovat AMC TOOL ja EUROCAT.

AMC TOOL on valtakunnallinen ilmatilalahallintajärjestelmä, jolla esitetään ilmatilavarouksia ja toimintailmoituksia.

Siihen luodaan lennostojen eTSA lähettämien tietojen perusteella tarvittavat aluevaraus suunnitelmat ja lähetetään lentosuunnitelmatiedot lennonjohdoille. Laaditaan suunnitelmat myös puolustusvoimien ampumaharjoituksista, harrasteilmailijoiden varauksista, sekä muusta tilapäisestä käytöstä, kuten esim. räjäytystoiminta tai maakaasun ulospuhallus. Suunnitelmissa näkyvät tarkat toiminta-alueet, -ajat ja -korkeudet.

EUROCAT (TopSky) on lennonvarmistuslaitejärjestelmä. Operaattorit aktivoivat/deaktivoivat samat ilmatilavaraukset kuin mitä on AMC TOOL:ssa Eurocat-järjestelmään.

EUROCAT-järjestelmässä käsitellään ilmaliikennepalvelusanomia (IFPS, OLDI, FPL, DLA, CHG, CNL) valtakunnallisesti.

Suomen lentotiedotusalueen lentosuunnitelmia valvotaan lähinnä niiden VFR-lentojen osalta, jotka haluavat etsintä- ja pelastuspalvelua laskeutessaan lentopaikalle, jossa ei ole saatavissa lennonjohtopalvelua. Käytännössä tämä tarkoittaa, että lentäjä ilmoittaa saapumisestaan määränpäähän. Jos laskuilmotusta ei ole ilmoitettu 30 min kuluttua laskeutumisesta, järjestelmä antaa hälytyksen. Onneksi nämä hälytykset johtuvat useimmiten lentäjän unohduksesta.

Operaattorit vastaanottavat myös arviosanomia lennoista, jotka lentävät Suomen pääläen yli ja syöttävät tiedot Eurocatiin.

INFO/SAHA -järjestelmä palvelee Suomen lentotiedotusalueen työntekijöitä. Operaattorit päivittävät osan tähän järjestelmään tulevasta tiedosta.

INFO toimii tiedotusvälineenä, josta löytyy mm. säätiedot, muita lentopaikkoja koskevat tiedot kuten aukiolot, valvomattomia lentopaikkoja koskevat tie-

dot, sieltä voi etsiä lentoyhtiön lyhenteille niiden nimet, lentosuunnitelmia koskevia tietoja, erilaisia dokumentteja, ohjeita ja määräyksiä.

SAHAan sähköiseen ammuntahallintajärjestelmään, käsitellään puolustusvoimilta tulevat ampumailmoitukset.

Tilastointityökaluun tilastoidaan ilmatilan käyttöön liittyvät suunnitelmat ja varaukset

AIT-järjestelmällä viestitetään ATS yksiköiden välillä erilaisia tiedotuksia, jotka koskevat esim. sää-, ja lentopaikkatietoja, sekä ilmaliikennepalvelusanomia.

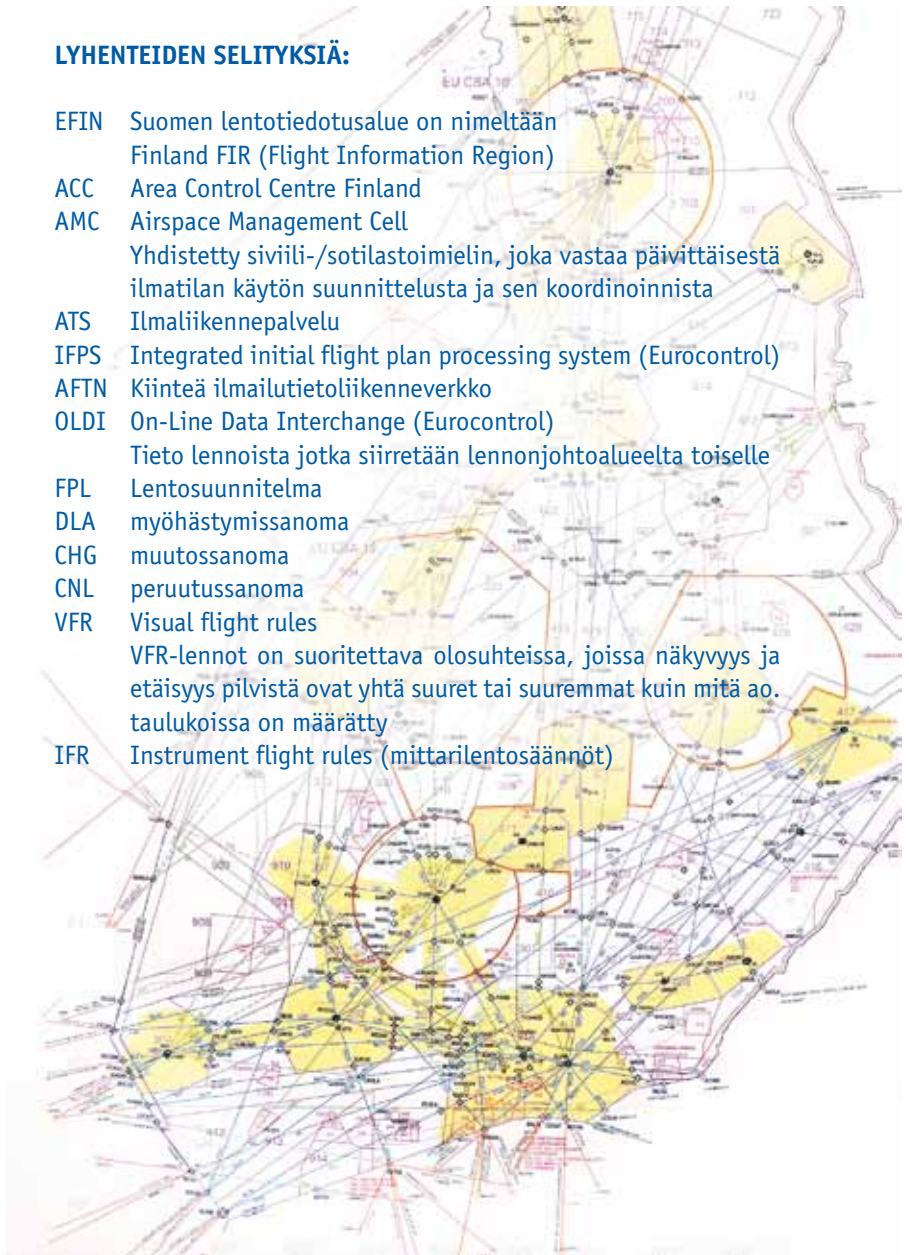
Lennonvarmistuksen tehtävänä on taata turvallinen ja mahdollisimman viivetön lentoliikenne Suomen ilmatilassa. Lennonjohto-operaattorit ovat tärkeä osa tämän tehtävän toteuttamisessa.

Haastateltavana oli KATARIINA PAANANEN

Teksti ja kuvat ARTO KUJALA

LYHENTEIDEN SELITYSIÄ:

- EFIN** Suomen lentotiedotusalue on nimeltään Finland FIR (Flight Information Region)
- ACC** Area Control Centre Finland
- AMC** Airspace Management Cell
Yhdistetty siviili-/sotilastoimielin, joka vastaa päivittäisestä ilmatilan käytön suunnittelusta ja sen koordinoinnista
- ATS** Ilmaliikennepalvelu
- IFPS** Integrated initial flight plan processing system (Eurocontrol)
- AFTN** Kiinteä ilmailutietoliikenneverkko
- OLDI** On-Line Data Interchange (Eurocontrol)
Tieto lennoista jotka siirretään lennonjohtoalueelta toiselle
- FPL** Lentosuunnitelma
- DLA** myöhästymissanoma
- CHG** muutossanoma
- CNL** peruutussanoma
- VFR** Visual flight rules
VFR-lennot on suoritettava olosuhteissa, joissa näkyvyys ja etäisyys pilvistä ovat yhtä suuret tai suuremmat kuin mitä ao. taulukoissa on määrätty
- IFR** Instrument flight rules (mittarilentosäännöt)

Työn alla sopimuskierrros

Liittojen raamin mukaiset sopimukset päättyvät syksyn 2013 kuluessa ja osa vuonna 2014. Tämän vuoksi SAK ja liitot ovat jo aloittaneet valmistautumisen syksyllä käynnistyvään sopimuskierrrokseen.

■ Keskustelun ja tavoitteiden pohdinnan sekä neuvottelustrategian suunnittelu on aloitettu viime syksynä. Tavoitteet täsmentyvät ja sopimuskierroksen muoto selviää vasta lähempänä sopimuskauden päättymistä. Lopullista tavoiteasettelua määrittää osittain taloustilanne, eikä sitä vielä tässä vaiheessa ole mahdollista ennakoida.

Liittojen sopimusvastaavat yhdessä SAK:n edustajien kanssa ovat valinneet seuraavat seitsemän teemaa, joihin liittyviä ongelmia ja kehitysideoita on karjoitettu työryhmissä:

- Palkkaus
- Työaika + vuosiloma
- Terveys + työsuojelu
- Muutosturva
- Epätyypilliset työsuhteet
- Henkilöstön edustajien oikeudet
- Harmaa talous

Teemat alateemoineen liittyvät asioihin, jotka liittojen mielestä pitäisi hoitaa työehtosopimuksien tai lakien kautta kuntoon tulevilla sopimuskierroksilla.

Omat sopimuksemme

Finavian Ilmailutieteknisten työehtosopimus on katkolla elokuun lopussa, ja Lentoliikenteen palveluja koskeva työehtosopimus lokakuun lopussa. Valmistautuminen neuvotteluihin on siis aloitettava jo kuluvaan kevään aikana.

IAU:ssa valmistautumisen tärkeimpänä toimijana ovat ammattiosastot. Niiden tehtävänä on koota jäsentensä mielipiteet ja toiveet. Nämä kootaan yhteen

työryhmissä, jossa valmistellaan lopulliset työnantajapuolelle tehtävät esitykset. Tässä yhteydessä otetaan huomioon myös ne esitykset, jotka on valmisteltu SAK:n ja liittojen työryhmissä.

Ammattiosastot ovat neuvottelujen ajan tiiviisti mukana, ja ilman niiden hyväksyntää neuvottelutulosta, mikäli sellainen saadaan aikaan, ei voida hyväksyä.

Nuorten määrä selvässä kasvussa

Joka viides SAK:lainen on alle 30-vuotias

Nyt on siis jokaisen aika miettiä millaisia esityksiä haluaa mukaan neuvotteluihin. Kun sitten tulee aika esittää ne ammattiosastolle, niin ne pitää myös esittää. Seuraa siis tiedotusta, ettei tilaisuutesi mene ohi.

ARTO KUJALA
SOPIMUSSIHTEERI

Ammattiliiton jäsenyys kiinnostaa yhä useampaa nuorta. Alle 30-vuotiaiden jäsenten määrä kasvoi SAK:laisissa ammattiliitoissa viime vuoden aikana yli 10 000:lla. Jo joka viides SAK:lainen on alle 30-vuotias.

SAK:n järjestöpäällikön **Eija Harjulan** mukaan ei ole ihme, että nuoret haluavat vaikuttaa omiin työoloihinsa ja työelämäänsä ammattiliittojen kautta.

- Nuoret joutuvat työelämässä kohtaamaan paljon epävarmuutta. Työsuhteet ovat usein pätkittyneitä ja osa-aikaisia. Myös vuokratyö on nuorten keskuudessa muuta väestöä yleisempää.

- Yhteiskunnan hyväosaiset ovat ruokkineet nuorten kokemaa epävarmuutta entisestään vaatimalla milloin palkka-alea ja matalapalkkaisten töiden lisäämistä, milloin työttömyysturvan heikentämistä. Uskon, että nuorten lisääntynyt kiinnostus ammattiliittoja kohtaan on vastareaktio näille esityksille, Eija Harjula jatkaa.

Myös kokonaisjäsenmäärässä nousua

SAK:n jäsenliitoissa oli vuoden 2012 lopussa yhteensä 1 038 399 jäsentä, joista 46,4 prosenttia oli naisia. Jäsenmäärä kasvoi vuoteen 2011 verrattuna yli 1700:lla.

SAK:lla on yhteensä 21 jäsenliittoa. Näistä suurimmat ovat (jäsenmäärät 31.12.2012)

- Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL: 238 861
- Palvelualojen ammattiliitto PAM: 229 811
- Metallityöväen Liitto: 152 476
- Rakennusliitto: 88 909
- TEAM Teollisuusalojen ammattiliitto: 60 08

Kuljetusalojen liittojen jäsenmäärät 1.1.2013

- Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT: 50 582
- Ilmailualan Unioni IAU: 3 712
- Posti- ja logistiikka-alan unioni PAU: 29 593
- Rautatievirkamiesliitto: 1 220
- Suomen Lentoemäntä- ja Stuerttiyhdistys SLSY: 1 875
- Suomen Merimies-Unioni SMU: 9 841
- Veturimiesten Liitto: 3 283

LÄHDE: SAK

Arto Kujala

I ♥ TEBOIL

KOROTETTU ALENNUS
1.1.2013 ALKAEN!

LISÄETUJA
1.1.2013 ALKAEN!

ETUSI JÄSENKORTILLA:

-2 snt/l bensiinistä*
-2 snt/l dieselistä*

LISÄKSI:

-10 % voiteluaineista**
-5 % pesuista
-5 % autokemikaaleista
-5 % nestekaasusta***

* Edun saa Teboil-huoltamoilta ja -automaattiasemilta lukuun ottamatta Teboil Express -automaattiasemia.

** Koskee 10-litraisia ja sitä pienempiä pakkauksia.

*** Koskee täyttöä.

www.teboil.fi/liitto

TEBOIL

huoltaa autoja ja ihmisiä

Puolison tulot eivät vaikuta työmarkkinatukeen

■ Vuoden alusta lähtien puolison tulot eivät enää vähennä työmarkkinatuen tai kotoutumistuen määrää.

Niiltä työttömiltä työnhakijoilta, joilta työmarkkinatuki tai kotoutumistuki on hylätty puolison tulojen vuoksi tai eivät ole sitä edes hakeneet, tarvitaan nyt uusi hakemus. Työmarkkinatuen hakuehdot löytyvät Kelan verkkosivuilta.

Ne työmarkkinatukipäätökset, joissa puolison tuet ovat vähentäneet tuen määrää, korotetaan Kelassa automaattisesti, eikä uutta hakemusta tarvita.

Työmarkkinatuen saamisen edellytyksenä on muun muassa, että tuen saaja on ilmoittautunut työttömäksi työnhakijaksi TE-toimistoon.

Työmarkkinatuen määrään vaikuttavat jatkossakin työtulojen lisäksi pääomatulot, yritystoiminnan tulot ja muut jatkuvat tulot. Myös vanhempien tulot saattavat vaikuttaa työmarkkinatukeen, jos tuen saaja asuu heidän kanssaan samassa taloudessa.

Päivitetty tietopaketti perhevapaista

■ Miten pitkä on isyysvapaa? Mitä jos äiti sairastuu kesken äitiysrahakauden? Mikä olikaan ottovanhempien oikeus vanhempainvapaaseen? Näihin ja muihin kysymyksiin kannattaa etsiä vastausta perhevapaaoppaasta, johon on koottu tiedot perhevapaista koskevista säännöksistä.

SAK:n laatima perhevapaaopas on nyt päivitetty vuoden 2013 tietojen mukaisesti. Oppaasta löytyvät mm. ohjeet vuodenvaihteessa pidentyneestä isyys-

vapaasta. Kannattaa kuitenkin muistaa, että eri alojen työehtosopimuksissa on voitu lisäksi sopia lisäetuksista.

Opas on tarkoitettu erityisesti luottamushenkilöille, mutta se palvelee hakeutujia myös muita perhevapaista tietoa etsiviä.

Tutustu: <http://www.sak.fi/aineistot/julkaisut/esitteet-ja-julkaisusarjat/perhevapaat>

Unioni-lehti ilmestyy myös internetissä!

■ Lehti löytyy liiton sivulta osoitteesta www.iau.fi
Liiton nettisivuilta löytyy myös työehtosopimus ja uutisia ajankohtaisista aiheista.

Iäkkäille laajennettu ajoterveystarkastus

■ Velvoite iäkkään henkilön laajennetun lääkärintarkastuksen tekemiseen on tullut voimaan 19.1.2013 uuden ajokorttilain säännösten myötä. Laajennetun lääkärintarkastuksen tavoitteena on löytää ne kuljettajat, joiden ajoterveys on alentunut siinä määrin, että he eivät enää selviydy liikenteessä turvallisesti.

Laajennetussa lääkärintarkastuksessa otetaan huomioon ikääntymisen, sairauksien ja lääkitysten vaikutukset

aisti-, kognitiivisiin ja motorisiin toimintoihin. Ajoterveyden arvioinnin tueksi voidaan käyttää kognitiivista suorituskykyä mittaavia erilaisia testejä ja menetelmiä.

Ajoterveysvaatimukset on määritelty direktiivin ja ajokorttilain mukaan koskemaan ryhmää 1 ja ryhmää 2 erikseen. Ryhmän 1 ajokorttiluokilla voidaan kuljettaa mopoa, moottoripyörää ja henkilöautoa. Ryhmän 2 ajokorttiluokat koskevat kuorma-autoja ja linja-autoja.

Taksinkuljettajiin sovelletaan ryhmän 2 terveysvaatimuksia.

Ryhmässä 1 ensimmäinen laajennettu lääkärintarkastus tulee tehtäväksi yleensä 70–75 vuoden iässä ja sen jälkeen viiden vuoden välein. Ryhmässä 2 ensimmäinen laajennettu lääkärintarkastus tehdään useimmiten 68–70-vuotiaana ja sen jälkeen kahden vuoden välein.

STM TIEDOTE

Uutiskirje Jäsenille

Uutiskirje Jäsenille on puheenjohtaja Haapasaaren toimittama tiedote, jota jaetaan sähköisesti liiton Member-jäsensivujen kautta. Sitä pääsee lukemaan kirjautumalla järjestelmään liiton nettisivujen, www.iau.fi, oikeassa yläkulmassa olevan linkin kautta. Lisätietoja ja kadonneita tunnuksia voi tiedustella liitosta. Uutiskirje on suunnattu tarpeen mukaan, joko liiton koko jäsenistölle, jossakin tietyssä yrityksessä työskenteleville tai jonkun ammattiosaston jäsenille. Seuraavassa on otteita muutamista alkuvuoden uutiskirjeistä.

Airpro Oy / Finavia Oy

IAU neuvottelee turvatarkastajien työehdoista

Finavia on vastannut 4.2. IAU:n sille osoittamaan kirjelmään. Sillä vaadittiin työnantajaa huomioimaan Airpron työntekijöiden järjestäytyminen yhtiössä sekä neuvoteltaessa heitä koskevista työehdoista että valvottaessa työehtosopimuksen noudattamista. Vaatimukseen sisältyi ilmoitus mahdollisen työtaisteluvaroituksen antamisesta, koska sopimus oikeuksia koskevat neuvottelut ovat olleet toistaiseksi tuloksettomia.

Finavian antama vastaus tarkoittaa käytännössä sitä, että suurimpana työntekijäliittona Suomen lentoasemilla IAU on jatkossa osapuolena myös Airpron turvatarkastajien työehtoja koskevissa neuvotteluissa ja valvomassa työntekijöiden oikeuksien toteutumista.

Neuvotteluja varten IAU kokoaa TES-työryhmän, jossa Airpron turvatarkastajat ovat edustettuina. Työryhmän tehtävänä on asettaa neuvottelutavoitteet ja arvioida niiden kulkua.

ISS Aviation Oy / Swissport Finland Oy

Kilpailutus käynnisti yt-neuvottelut ISS:ssä

ISS aloitti Helsinki-Vantaan asematason ja matkustajapalvelun työntekijöitä ja hallinnon tukipalvelun toimihenkilöitä koskevat yt-neuvottelut 23.1. Syyksi työnantaja ilmoitti lentoyhtiö Lufthansan järjestämän kilpailutuksen tarvitsemistaan maapalveluista.

Kilpailutus ratkesi eilen 6.2. siten, että Lufthansan maapalveluista vastaa ISS:n sijasta Swissport 7.5. alkaen. ISS:n arvion mukaan tämä aiheuttaa yhtiölle tarpeen irtisanoa enimmillään 90 työntekijää ja 10 toimihenkilöä.

Työntekijöiden osalta Lentoliikenteen palveluja koskevassa työehtosopimuksessa on määräys heidän asemastaan kilpailutustilanteessa (18. §). Määräyksen tarkoitus on, että kilpailutuksen hävinneestä yrityksestä irtisanotuiksi joutuvista työntekijöistä mahdollisimman monella on tilaisuus työllistyä kilpailun voittaneeseen yritykseen.

Tämän päämäärän toteutumiseksi IAU kehottaa ISS:n työntekijöitä, jotka kokevat olevansa irtisanomisuhan alla ja ovat halukkaita jatkamaan työtään Swissportissa, pyrkivän rekrytoitumaan suoraan Swissportin palvelukseen. ISS:n ja Swissportin pääluottamusmiehet ovat sopineet yrityksissään yksityiskohtaisemmin tähän prosessiin liittyvistä järjestelyistä.

Lisäksi kaikkia irtisanomisuhan alla olevia työntekijöitä kehoitetaan tekemään työvoimaviranomaiselle työnhakuilmoitus. Jos Swissport tarvitsee työvoimaa vielä erillisen rekrytoinnin jälkeenkin, 9 kuukauden kuluessa toiminnan siirtymisestä, Swissport täyttää työehtosopimuksen määräyksen tiedustelemalla työvoimaviranomaiselta, onko ISS:stä irtisanottuja työntekijöitä hakemassa edelleen työtä työvoimaviranomaisen välityksellä.

Corenet Oy / Finavia Oy

Finavia ulkoisti IT Services -yksikkönsä

Finavia on ulkoistanut IT Services -yksikkönsä toiminnot 15.1. alkaen Corenet Oy:lle. Yksikkö on huoltanut ja ylläpitänyt Helsinki-Vantaan lentoasemalla mm. lähtöselvitys-, portti- ja informaatiojärjestelmiä ja -laitteita. Finavia kertoo kyseessä olevan liikkeen luovutuksen, jossa ulkoistuskumppani jatkaa toimintaa aikaisempaan tapaan.

Toiminnan siirron yhteydessä siirtyy Corenetin palvelukseen yhteensä seitsemän henkilöä. Heidän työsuhteidensa ehtona noudatetaan IAU:n ja Palvelualojen työnantajat PALTA:n välistä ilmailutietoteknisiä tehtäviä koskevaa työehtosopimusta.

IAU:n ja Corenetin välillä on sovittu aloitettavan neuvottelut, joissa työehtoihin ja liikkeen luovutuksen mukana seuraaviin työsuhteiden muihin ehtoihin liittyvät asiat selvitetään. Ensimmäinen tapaaminen osapuolten välillä on 25.1.

Finnair Engine Services Oy / GA Telesis, LLC

Finnair ja GAT neuvottelevat edelleen

Neuvottelut Helsinki-Vantaan moottorikorjaamoa koskevasta liikkeen luovutuksesta jatkuvat edelleen Finnairin ja GA Telesisin välillä. IAU on omalta osaltaan muistuttanut Finnairia sen vastuusta hoitaa neuvottelut siten, että moottorikorjaamon n. 80 jäljelle jäänyttä työpaikkaa ei menetetä yhtiön säästöohjelman vuoksi.

Finnairille osoitetussa kirjeessä todetaan, että yhtiön tavoitteleva kauppahinta, jonka se kirjaa omiksi säästöikseen, on GAT:n lukuun perustettavan uuden yhtiön näkökulmasta kustannus. Pahimmillaan kiista hinnasta saattaisi johtaa kaupan kaatumiseen. Vastauksessaan Finnair toteaa, että neuvottelut ovat edenneet hyvässä hengessä ja niiden odotetaan johtavan tuloksiin lähiviikkoina.

Lassila & Tikanoja Oyj:

UM-palvelujen palkkauksesta ratkaisu

Finnair solmi alihankintasopimuksen Lassila & Tikanojan kanssa yksinmatkustaville lapsille tarkoitettusta saattopalvelusta syksyllä 2012. Koska tehtävät ovat Lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen soveltamisalan mukaista työtä, IAU kävi työnantajaliitto PALTA:n kanssa neuvottelut palkanmaksuun liittyvistä kysymyksistä.

Yhteisenä kantanaan liitot totesivat, että Finnairin alihankinnan osalta asia ratkaistaan maksamalla työntekijöille kuukausittain kiinteä lisähyvityksenä Kiinteistöpalvelualan ja Lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen välisestä palkkaerosta. Lisä maksetaan takautuvasti 1.9.2012 alkaen.

Samassa yhteydessä liitot totesivat, etteivät ne ota tällä ratkaisullaan kantaa muihin työehtosopimusten soveltamista koskeviin kysymyksiin. L&T toimii myös Finavian alihankkijana liikuntaesteisten matkustajien avustamisessa.

Kuljetusliiton aiesopimus tulossa käsittelyyn

Kuljetusliittohankeen selvitystyö on edennyt vaiheeseen, joka antaa eväitä käydä keskustelua uudesta liitosta. Liittojen hallintojen on tarkoitus päättää aiesopimuksesta ensi kesänä ja päätökset uuden liiton perustamisesta on ajateltu tehtävän kesällä 2014.

■ Kuljetusliittohanke on saanut uutta puhtia **Jussi Koivusen** aloitettua projektikoordinaattorina. Yhdistyshankkeen selvitystyössä ovat mukana Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT, Ilmailualan Unioni IAU, Posti- ja logistiikka-alan unioni PAU, Suomen Lentoemäntä- ja Stuerttiyhdistys SLSY ja Suomen Merimies-Unioni SMU. Uuden liiton perustamista on perusteltu mm. seuraavilla seikoilla:

- noin 100 000 jäsenen yhtenäinen liitto on vahva työmarkkinasopija ja yhteiskunnallinen vaikuttaja.
- uuden liiton perustamisen tärkeimmät lähtökohdat ovat jäsenistön edunvalvonta, tarpeet ja turva.
- uudessa liitossa yhdistyy ison liiton vahvuudet ja sektorikohtainen – ammatti-identiteettiä arvostava itsenäisyys.

Uuden liiton päätöksentekueliminä olisivat liittokokous, valtuusto, hallitus, sekä hallituksen työvaliokunta.

Uusi liitto muodostuisi sektoreista, jotka olisivat nykyisten liittojen kautta hahmoteltuna seuraavat: Autoliikenteen henkilökuljetukset, Autoliikenteen tavarakuljetukset, Satamat, Posti- ja logistiikka, Merenkulku ja Ilmailu ja matkailu (IAU, SLSY, AKT). Sektorit huolehtisivat edunvalvonta- ja sopimustoiminnasta.

Mikä ei ole muuttumassa?

Ammattiosastojen ja työpaikkojen luottamusmies- ja työsuojeluorganisaatioihin ei ole tulossa muutoksia.

Työehtosopimusneuvotteluja ei tulla siirtämään ”suurliiton” tehtäväksi, vaan ne on tarkoitus hoitaa kussakin sektorissa sopimusalojen neuvottelutoimintana lähellä käytännön työtä.

Kuljetusliitot maalla, merellä, ilmassa ja pilkillä.

Mikä muuttuisi?

Suurin muutos tapahtuisi liittojen toimistoissa. Viiden liiton toimistossa tehdään päällekkäistä työtä, jota järkeistämällä voitaisiin tuottaa parempia palveluja nykyistä edullisemmin. Myös nykyisten liittojen hallinnossa on päällekkäisyyksiä, joista säästyvät resurssit voitaisiin käyttää muuhun toimintaan, esimerkiksi sektoreiden edunvalvonnan tehostamiseen. Käytännössä muutokset vaikuttaisivat enemmän toimistojen ja hallinnon organisointiin, eivät- kä niinkään rivijäsenten arkeen.

Miten eteenpäin?

Projektihallitus on kokoamassa lähi-kuukausina yhteenvetoa tärkeimmistä asioista ja tekemässä aiesopimusta siten, että liitoissa voidaan ottaa siihen kantaa kesällä. Selvitystyö on nyt lähestymässä vaihetta, jossa uuden liiton toimintatavat ja rakenteet ovat hahmottuneet niin pitkälle, että niitä voidaan esitellä laajemmin jäsenistölle, aktiiveille ja liittojen henkilökunnalle.

Ilmailualan Unionissa päätösvalta hankkeen jatkosta on edustajistolla, joka voi ottaa asiaan kantaa sääntömääräisessä kokouksessa huhtikuussa ja tarvittaessa ylimääräisessä kokouksessa myöhemmin, tutustuttuaan aiesopimusluonnokseen.

KENTÄN TASOLTA

- 1 Pitäisikö kuljetusliittojen perustaa yksi yhteinen liitto?
- 2 Miksi?

teksti ja kuvat: JYRKI VÄYRYNEN

TONI MIKKONEN
Swissport Finland Oy
1 Se voisi olla hyvä juttu.
2 Suuri liitto olisi vahvempi.

NIKO OHVANAINEN
Swissport Finland Oy
1 Miksipä ei.
2 Joukkovoiman vuoksi.

MARKUS KUITUNEN
LSG Sky Chefs Finland Oy
1 Ei kai.
2 Oman toimialan liiton vaikutusmahdollisuudet saattaisivat heiketä.

MIKA HAKKU
LSG Sky Chefs Finland Oy
1 Pitäisi.
2 Isompi ryhmä, enemmän voimaa.

Lakiesitys eduskunnalle – Työaikojen riskienkartoitus

■ Hallitus on antamassa eduskunnalle vahvistettavaksi esityksen työturvallisuuslain muuttamiseksi työn vaarojen selvittämistä ja arviointia koskevan pykälän osalta. Lakia täsmennettäisiin siten, että työajat nimenomaisesti mainittaisiin seikkana, josta aiheutuvat haitta- ja vaaratekijät työnantajan on selvitettävä ja arvioitava. Työajoilla tarkoitettaisiin työ- ja lepoaikoihin liittyviä asioita, kuten yötyötä, vuorotyötä, ylityötä ja riittäviä lepotaukoja, mutta myös muuta työntekijän työhön sidottuna olevaa koskevaa aikaa.

Työnantajan tulisi työaikojen vaarojen selvittämisessä ja arvioinnissa ottaa huomioon esimerkiksi seuraavia seikkoja: työpäivien pituus, työntekijän mahdollisuus itse säätää työpäivän pituutta, kokonaistyöaika, peräkkäisten työvuorojen toistuvuus, työvuorojen kiertosuunta, ylityöt, ja niiden määrä, työn suorittamisajankohta, työaikojen ennakoitavuus, työhön sidonnaisuuden aiheuttama kokonaiskuormittavuus, sekä työntekijöiden mahdollisuus riittävään palautumiseen työpäivän aikana ja niiden välillä.

Esitys on kannatettava. Työlainsäädäntöä kehitettäessä on tavoitteena liian usein työturvallisuuden sijasta toiset päämäärät. Nyt tehdyn lakimuutosesityksen myötä tulee mahdolliseksi vaikuttaa työaikoihin, mikäli ne ovat tähän asti olleet retuperällä.

Hallituksen esityksen tavoitteena on, että työajoista johtuviin haitta- ja vaaratekijöihin kiinnitettäisiin vaarojen selvittämisessä ja arvioinnissa nykyistä enemmän huomiota.

Ainut huoli lakiesityksessä on sen sanamuoto, joka kuuluu: ”*kiinnitetään nykyistä enemmän huomiota.*” Toivotta-

vasti lakipakkiin tulee myös työkaluja, muuten työaikoihin vain kiinnitetään huomiota ja työajat jatkuvat samanlaisina kuin ennenkin. No, joka tapauksessa IAU:n työsuojeluvaltuutetut ja -asiamiehet, jotka ovat hyvin työaikamääräyksiin hyvin perehtyneitä, pääsevät näyttämään osaamistaan työaikojen haitta- ja vaaratekijöitä arvioitaessa.

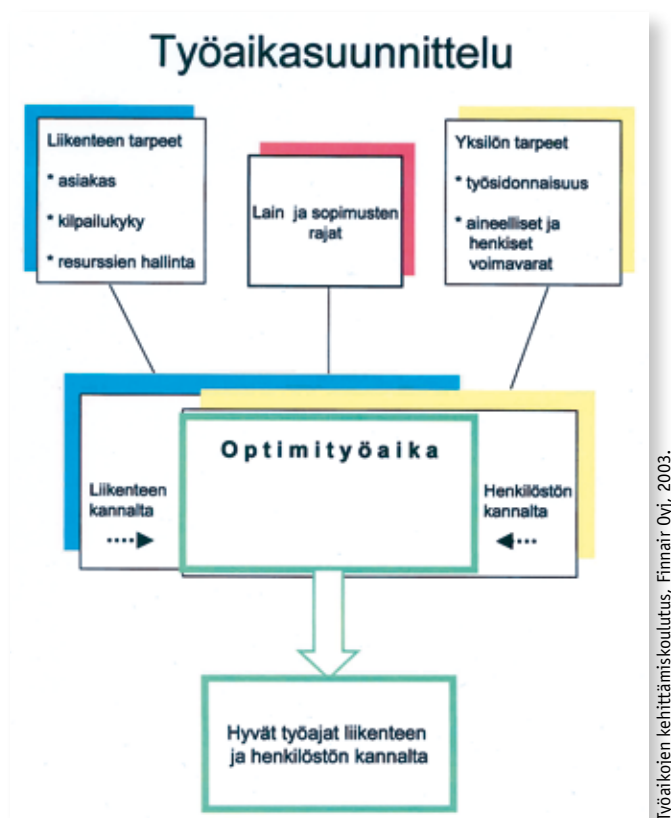
Arvioinnin tuloksena esiin nousseet riskit pyritään poistamaan tai pienentä-

mään. Tuttua ja helppoa hommaa kuin lätkän ”rannaaminen” etuyläkulmaan tyyliin **Teemu Selänne**.

Tämä lakiuudistus on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Sitä odotellessa voi varovaisuutta noudattaen liukkailla keväträillä harjoitella ”rannarin” vetämistä etuyläkulmaan.

Mukavia luistelu- ja hiihtohetkiä kaikille.

REIJO HILTUNEN

Työaikojen suunnittelussa tulee huomioida monia tarpeita. Lait ja sopimukset ohjaavat työaikojen suunnittelua.

Pääluottamusmiehet kaudella 2013–2014

Blue1 Oy

Janne Laaksonen 050 5772 877
janne.laaksonen@Blue1.fi

Finavia Oyj

Veli-Matti Junnola 0400 2086 78
plm@ilmailutietotekniset.fi

Finnair Oyj

Sirpa Lahtinen 050 3932 054
sirpa.lahtinen@finnair.com

Finnair Cargo Terminal Operations Oy

Marita Ketonen-Heiska 050 3933 951
marita.ketonen-heiska@finnair.com

Finnair Flight Academy Oy

Jarno Vänskä 050 3934 777
jarno.vanska@finnair.fi

Finnair Engine Services Oy

Jari Lintunen 050 3931 614
jari.lintunen@finnair.com

Finnair Technical Services Oy

Jukka Korhonen 050 4104 166
jukka.korhonen@finnair.fi

Finnair Travel Retail Oy

Birgitta Mangström
birgitta.mangstrom@finnair.fi

Flybe Finland Oy

Ville Linnola 045 1322 381
ville.linnola@fam.fi

Havas Ground Handling Co

Janne Länsivire 050 4324 110
jhe@northhubservices.com

Insta DefSec Oy

Marko Heikkilä 050 3233 920
marko.heikkila@insta.fi

ISS Aviation Oy

Mikko Tuunanen 040 7798 991
mikko.tuunanen@iss.fi

LSG Sky Chefs Finland Oy

Reijo Hiltunen 040 5576 281
reijo.hiltunen@finnair.fi

Raskone Oy

Jorma Petra 040 5253 553
jorma.petra@raskone.fi

RTG Ground Handling Oy

Juha Jaatinen 0400 7875 14
jasu.jaatinen@gmail.com

Servisair Finland Oy

Pertti Jokinen 040 53789 77
pertti.jokinen@servisair.fi

Suomen Transval Oy

Kim Josefsson 040 1731 233
kim.josefsson@transval.fi

Swissport Finland Oy

Pekka Kähkönen 050 3932 057
pekka.kahkonen@swissport.com

YIT Kiinteistötekniikka Oy:n

Avia-yksikkö

Pekka Laaksonen 040 7496 726
pekka.laaksonen@welho.com

Työsuojeluvaltuutetun irtisanomisesta päätös – Laiton

Työnantajan ohjeiden noudattamatta jättäminen, työntekovelvoitteen rikkominen, työnantajan ohjeiden ja määräysten vastustaminen... Vai oliko syynä sittenkin työsuojeluvaltuutetun puuttuminen työpaikalla esiintyneisiin työsuojelun puutteisiin?

Helsinki-Vantaan lentoasemalla toimiva lentokonehuolto-yhtiö Nayak Aircraft Service Netherlands B.V. purki työsuojeluvaltuutetun työsuhteen kesäkuussa 2009.

Asia pantiin vireille Helsingin käräjäoikeudessa, joka antoi siitä tuomion helmikuussa 2011. Tuomiossaan käräjäoikeus toteaa, että ”kantaja on ollut työsuojeluvaltuutettu, jonka työsopimus on purettu yleissopimuksen vastaisesti”. Työnantaja valitti Käräjäoikeuden päätöksestä hoviin. Helsingin hovioikeus käsitteli asiaa suullisessa istunnossaan huhtikuussa 2012. Se päätti että käräjäoikeuden tuomiota ei muuteta.

Tämän jälkeen työnantaja haki Korkeimmasta oikeudesta valituslupaa, joka antoi päätöksensä tammikuussa 2013.

Valituslupaa ei myönnetty. Näin tuomio tuli lainvoimaiseksi.

Työnantajan maksettavaksi tuli:

- korvauksena työsuhteen perusteettomasta päättämisestä 42 499,28 €
- irtisanomisajan palkkana 5 325,00 €
- irtisanomisajan lomakorvauksena 693,00 €
- oikeudenkäyntikulut käräjäoikeudesta 12 441,00 €
- oikeudenkäyntikulut hovioikeudesta 11.042,46 €
- Työttömyysvakuutusrahastolle korvauksesta vähennetyt 10 750,72 €
- ulosotto ym. kuluja 889,45
- Nayakin omat oikeudenkäyntikulut yhteensä 20 504,11 € (Nayakin vaatimukset kantajalle Hovioikeudessa).

Laiton työsuojeluvaltuutetun työsuhteen purkaminen tuli siis maksamaan Nayakille yhteensä 104 145,02 €.

Tuolla rahalla olisi korjannut aika monta työsuojelupuutetta ja se olisi ollut varmasti kaikkien kannalta hyödyllisempää. Soisi johtamismenetelmien ja asenteiden siirtyvän tässäkin yrityksessä pimeältä keskiajalta tälle vuosituhannelle.

ARTO KUJALA
SOPIMUSSIHTEERI

Alan parasta korvaus- palvelua.

Meillä on tutkitusti tyytyväisimmät vakuutusasiakkaat.

Asiakkaidemme mielestä meillä asioiminen on vaivatonta ja nopeaa. Vaalimme asiakassuhteitamme ja palkitsemme pitkäaikaisia asiakkaita alennuksilla. Tervetuloa Turvaan, vanhat ja uudet asiakkaat.

(EPSI Rating Asiakastyytyväisyystutkimus 2011, 2012)

Olemme asiakkaidemme omistama keskinäinen vakuutusyhtiö ja teemme yhteistyötä erityisesti ammattiliittojen kanssa. Palvelemme puhelimitse numerossa **01019 5110** ma-pe 8-18 sekä osoitteessa www.turva.fi

Katsojat vaativat lunnaita takaisin – Kaappari vailla tarkoitusta

Aleksi Mäkelän ohjaaman Oulun lentokonekaappauksesta kertovan elokuvan *Kaappari* tyylilaji on sen toisen tuottajan **Markus Selinin** mukaan tragikomedia. Traagista elokuvassa on merkittävän aiheen tyhjänpäiväinen käsittely. Koomista sille myönnetty elokuvasäätiön tuki. Elokuva itse on lähinnä surkuhupaisa.

■ Hyvä draamaelokuva sisältää lähes aina komiikkaa. Huumorissa on viiltävä puolensa. Niiden keskinäinen vaihtelu kohtauksissa luo rytmin, jonka varassa elokuvan intensiteetti on. Juuri tämän vuoksi yleensä on tapana ja hyväksi havaittu, että tarinan henkilöiden käytös on jossain suhteessa toisiinsa.

Mäkelän elokuvassa osa näyttelijöistä, kuten nimiroolissa oleva **Kari Hietalahti**, tekee yhtenäistä hahmoa. Toisten osa, kuten laulaja-diivan manageria esittävän **Juho Milonoffin** tai liikenneministeri **Miitta Sorvalin**, on ylinäytellä tavalla, joka lyö laudalta pölvästeimät puska-farssit. Tämä tapahtuu siis samoissa kohtauksissa, ilman minkäänlaisia yhteistä nimittäjää. Se ei ole näyttelijöiden vika, he pystyisivät paljon parempaan. Edellä mainittujen lisäksi elokuvassa esiintyvät **Aake Kalliala**, **Jussi Vatanen**, **Armi Toivanen**, **Pekka Val-**

keejärvi tai vaikkapa sivuroolissa vilah-tava **Matti Onnismaa** ovat ammattilaisia parhaasta päästä. He tuskin kirjaavat *Kaapparin* kohokynällä tuleviin työhakemuksiinsa.

Edes jotain hyvää

Yksi kummallisista valinnoista on elokuvan historialliset puolitotuudet tai vääristelyt. Lentokoneessa mukana olleiden nimet on muutettu, paitsi itse kaappajan. Pääministeriksi mainitaan aivan oikein **Kalevi Sorsa**, joka silti elokuvassa muistuttaa kovin **Ahti Karjalasta**. Liikenneministeri oli, jo nimensä puolesta sopiva, **Veikko Saarto**, eikä etunimetömäksi jäävä Laine, kuten filmissä. Sukupuolikaan ei täsmää. Tapausten kulku on virheellisesti esitetty jättämällä pois käynti Amsterdamissa. Koko kalabaliikki tapahtui syys-lokakuun taitteessa, eikä pääsiäisenä. Presidentti **Urho Kekko-**

nen sentään kaatuilee päissään ja **Paa-vo Väyrynen** soittaa viisikielistä kannelta kansallispuvussa. Sellainenhan on, jos ei ihan totuudenmukaista, niin ainakin toivottavasti hirmuisen hassunkurista ja halpaa.

Onnistumisena elokuvassa voi pitää lavastusta ja puvustusta. Caravelle on muotoilultaan kaunis lentokone ja seitsemänkymmentäluvun muoti jäljittelemättömyydessään aina kiehtovaa. Silti nämäkin ovat taiteellisesti kuvattuna suomalaisen ilmailuelokuvan tuntemattomassa klassikossa. Tarkoitin tietysti legendaarista Nurkan Filmipajan tuotantoa: **Super Caravelle – Perushuolto**. Se on samalta vuodelta 1978, jolloin kaappaus tapahtui ja on tehty kokonaan ilman veikkauksen tuottamaa tukea.

Lennonvarmistusta vaikeissa olosuhteissa.

Loppunäytös. Kyllösen ottamassa kuvassa kapteeni ja kaappari ovat lähdössä.

Näin se tapahtui

30. syyskuuta 1978

- Liiketoimissaan epäonnistunut ja alentuneesti syntyneen Aaro Lamminparras kaappaa Finnairin lennon AY 405 Oulusta Helsinkiin.
- Koneessa on viisi miehistön jäsentä ja 43 matkustajaa.
- Aikansa kierreltyään lento laskeutuu Helsinki-Vantaalle, jossa kaappari vapauttaa miespuoliset matkustajat.
- Kone tankkaa ja lähtee takaisin Ouluun. Kaappaaja esittää lunnasvaatimuksensa, joiden joukossa on hänen

itsensä lisäksi vaimo, Kaunialan sota-vammasairaala ja SOS-lapsikylä. Helsingin Sanomille hän on valmis myymään tarinansa. Tämän vuoksi suunnataan taas kohti Helsinki-Vantaata.

1. lokakuuta 1978

- Rahojen toimittamisesta, neuvotteluista ja vetoomuksista huolimatta kaappaaja ei antaudu, vaan suuntaa aamuyöllä kohti Keski-Eurooppaa. Ennen sitä hän vapauttaa loput matkustajat, neuvottelijan ja lentoemännät yhtä lukuun ottamatta. Kaapparin mieli muuttuu alituisen, joten kone vain välitank-

kaa Amsterdamissa jatkaakseen Tukholmaan, mutta lentääkin sitten Helsinki-Vantaalle.

- Kaappaaja lupaa antautua jos saa viettää vuorokauden perheensä kanssa. Siispä suunnaksi tulee jälleen Oulu.
- Oulussa kaappari vapauttaa miehistön ja lähtee vaatimallaan autolla kotiinsa, josta poliisi pidättää hänet muutaman tunnin kuluttua.
- Hiukan yli vuorokauden kestänyt kaappaus on ohi. Lamminparras tuomitaan täyttä ymmärrystä vaille olevana seitsemäksi vuodeksi ja yhdeksi kuukaudeksi vankeuteen.

Solar Films

Aaro Kyllönen

Finnairin mekaanikkona Oulun lento-aseamalla tapahtumien aikana työskennellyt **Aaro Kyllönen** muistaa hyvin kaappaustilanteen. Työvuoro osui molemmille päiville. Lisäksi Kyllönen asui lähellä Oulunsalossa sijaitsevaa lentoasemaa ja viranomaisia oli liikkeellä luonnollisesti huomattavan paljon, pari vuotta aiemmin ETY-konferenssia varten perustettua karhuryhmää myöten. Turvalmiuden kohottaminen meni jopa niin pitkälle, että työntekijöiden henkilökortit tarkistettiin. ”Se oli vielä kovin har-

vinaista tuolloin”, Kyllönen muistelee.

Koneelle ei ollut kaappauksen kestäessä asiaa, mutta Kyllönen tarkkaili tilannetta myrskyn silmässä, päästen viereistä todistamaan muun muassa lunnaiden luovutusta. Tilanteen ratkettua hän pääsi varsinaisiin töihinsä tarkistamaan lentokonetta. Öljyä hän joutui lisäämään monta litraa moottoreiden oltua käynnissä vuorokauden lähes yhtä soittoa. Ei ihme, että kapteeni lokissa kiitteli ”ranskalaista ladyä” loistavasta toiminnasta.

Valokuvaus oli periaatteessa kiellettyä, mutta Kyllönen ei voinut vastustaa kiusausta napata jutussa esiintyvää kuvaa kaapparista ja lentokoneesta. Kuvaan

liittyy hupaisa tarina, sillä se olisi kelvannut varmasti lehdistölle ainutlaatuisena dokumenttina tapahtumasta. Sen päättämisen kansikuvaksi esti kuitenkin muuan seikka. Samalle filmille oli nimittäin vain vähän aiemmin otettu kuvia Kyllösen pojan ristiäisistä, ja niiden menettämisen pelossa otos jäi luovuttamatta. On taitoa osata asettaa asiat tärkeysjärjestykseen.

Ansaittuja eläkepäiviään viettävä Kyllönen ei ole ilmestynееst elokuvasta järein innostunut. Sen ehtii nähdä tulevaisuudessa televisiosta, jos kohdalle sattuu.

JM KOSKINEN

Lennä hyvän kirjan kanssa!
Koneessa tai kotona sohvalla.

www.rosebud.fi

Laaja kirjojen nettikauppa. Yli 50 000 nimikettä. Paljon uutuuksia ja klassikoita. Pokkareita, dekkareita, aatteita ja aarteita.

Rosebudin kaupat: Kiasma, Ateneum, Kaapeli, Korjaamo, Katariinankatu 1, Tiedekulma Aleksi 7, Kolmen sepän kauppa Hansakäytävässä Kaivopihalla, Kurvin kirja Hämeentie 48 ja Kuopion Kauppakatu.

Viimeisen kerran vakautussopimuksesta

Vakautussopimusta tehtäessä kesällä 2009 ajat olivat toiset. Ensinnäkin sopimuksen perusidea oli ulottaa se koskemaan koko konsernia, sen kaikkia palkansaajia. Herroja ja narreja samassa veneessä. Silloin uskottiin suhdannekuopan tulevan torjutuksi ja työpaikkojen tulevan turvatuiksi yhtiöhengen, sekä yhdessä tekemisen voimin.

Sittemmin kävi ilmi, että merkittävä osa työnantajista ei uskonut näin. Heille tuli kiire keskittää tarmonsia muihin asioihin aikojen ollessa epävakaa toimintajohtaja **Jukka Hienosen** äkillisen irtisanoutumisen jälkeen. Finnair tekniikan osalta sopimus ehti nipin napin syntyä ennen koko hankkeen lopullista kariutumista. Hyöty, joka Finnair tekniikkaan solmitulla sopimuksella saavutettiin, oli irtisanomissuojaa kuudeksitoista kuukaudeksi vuoden 2010 loppuun saakka.

Jälkiviisaana asiaa tarkastellessa tulee mieleen, että sopimuksen purkamista kokonaan tai ainakin osittain olisi voinut yhtä hyvin harkita seuraavista syistä. Sen tasapuolinen toteuttaminen kangerteli alusta asti, ja mikä paljon merkityksellisempää, muutama viikko suojan päättymisestä alkoivat mittavat yhteistoimintaneuvottelut henkilökunnan ja töiden vähentämiseksi Finnair tekniikan raskashuoltojen osalta. Samaan aikaan johto sai sitouttamisrahaa yhtiönsä pysymiseksi ja Finnair tekniikka yhtiöitettiin 2010 alusta kahdeksi yhtiöksi. Vuoden 2011 osalta eriytettyjen yhtiöi-

den tulosta peukaloitiin, toisin sanoen harjoitettiin verosuunnittelua viimeiseltä neljännekseltä. Operaatiota nimitetään verosuunnitteluksi siinä tapauksessa kun yritys sen tekee, jos taas yksityinen tekee saman, on nimitys useimmiten veropetos. Seuraavassa vaiheessa Finnairin oman laivaston moottoreiden huolto ja korjaus myytiin Sveitsiin. Moottorikorjaamon sekä eräiden muiden konsernin osien ulosliputuksilla autettiin tulos positiiviseksi tilivuodelta 2012. Tämä oli ensimmäisen kerta sitten vuoden 2007. Hyvä tulos puolestaan vaikutti taas kerran piristävästi yrityksen johdon palkitsemisjärjestelmiin.

Nyt kun on tehty positiivinen tulos, niin mielestäni olisi vähintäänkin kohutuullista ja moraalista maksaa vakautussopimuksen velat pois sopimuksessa mainitulla tavalla ja sitten vasta suunnitella muuta. Tämäkään ei ehkä tule tapahtumaan kiistatta, sillä on olemassa yrityksen välijohtoa koskeva palkkiojärjestelmä, joka saamieni tietojen mukaan laukeaa viime vuoden positiivisesta tuloksesta. Kuultuani tästä en ollut uskoa korviani, vaan kysyin asiaa järjestelmän piiriin kuuluvilta tutuiltani. Vastaus oli yksimielinen – heidän mielestään palkkio on ansaittu. Olin sanaton. Kyseessä ei ole palkinto, vaan tapporaha satojen työpaikkojen vähentämisestä.

Harmaaseen talouteen kielteisesti suhtautuva kaverini kysyi taloyhtiönsään kuutamourakoineilta ulkomaa-

Ari Miettinen

laisilta rakentajilta, missä on homman moraalit? Vastaus kuului huonolla suomenkielellä seuraavasti: ”Pieni moraalit roikkuu minulla vyöllä ja iso moraalit on työkalupakissa.”

Entä missä roikkuu Finnairin moraalit?

REIJO HAUTAMÄKI
varapuheenjohtaja

kirjasto eläkeikä **kilpailukyky** koulutus irtisanominen
ikääntyminen **talouskasvu** työttömyys yksityistäminen
vanhuus elintaso toimeentulo **rikas** köyhä hyvinvointi Onni-Suomi sairaus
Inno-Suomi vasemmisto ulkoistaminen **köyhyysraja**
oikeisto verot budjettiriihi **raha** terveys rauha **eu** hiljaisuus euro
ilmastonmuutos syrjäytynyt **kaivostoiminta** **kaapattu maa**
tasa-arvo **maatalous** työmarkkinat eriarvoistuminen design *auringonlasku*

ALE

Markalla Mallorcalle – kahdella Kanarialle. Eikö se aikoinaan jotenkin näin mennyt?

Lippujen hinnat ovat olleet ”alessa” jo pidemmän aikaa. Entä ilmailun paris-
sa työskentelevät? Töitä ja työpaikkoja
on siirretty muualle, paikkoihin, joiden
on katsottu olevan edullisempia. Niitä
töitä ja työpaikkoja, joita ei ole voi-
nut siirtää, on ulkoistettu tai lopetettu.
Mutta, ovatko työt oikeasti kadonneet
tai loppulaskussa edullisempia muual-
la tehtyinä? Matkailu ja sen myötä len-
toliikenne kasvavat edelleen, paikoi-
tellen jopa useita prosentteja vuodes-
sa. Jotta lentokoneet lentävät, tarvitaan
edelleen ammattitaitoista työvoimaa
niin maassa kuin ilmassakin. Mutta ku-
ka kaiken tekee, entä millä kustannus-
tasolla ja ketä hyödyttäen?

Enää ei puhuta markoista. Onko tilan-
ne oleellisesti muuttunut, jos ajatellaan
vastaavasti, että eurolla etelään kahdel-
la kauemmaksi.

Joulu

Juhlita jaloin on takanapäin. Alennus-
myynnit alkoivat ja osa on jo päättö-
nytkin. Tarjolla on ollut monenlaista
hyödykettä, tarpeellista ja tarpeetonta.
Markkinoille on tullut myös uusi alen-
muoto – paljon puhuttu palkka-ale –
jonka vuoksi on ”monenlaista vääntöä
ilmassa”.

Palkka-alessa on kysymyksessä, ei
pelkästään hyödyke, jota rahaksi kut-
sutaan, vaan työntekijäin etuudet. Ketä
tämä ale koskee, on jossittelun kohde.
On tahoja, jotka haluavat alentaa palk-
koja ja etuja, ei toki omiaan, vaan tois-
ten, pyrkimällä sopimaan asioista kol-
mannen osapuolen kautta. Omalla koh-
dalla palkan alentaminen saattaa tulla
kysymykseen jos..., vaan ei kuitenkaan.
Niinpä oma suu on aina lähimpänä, vaika
tarvetta ei olisikaan. Ja yhteiskunnas-

samme elää lähes miljoona ihmistä toi-
meentulorajan tuntumassa.

Onko tilanne suomalaisessa yhteis-
kunnassa muuttumassa itsekkään kes-
keiseksi ”mulle kaikki, muista viis”-suun-
taan. Työtä ei arvosteta. Työntekijä on
tiellä oleva haitta, kanto kaskessa. Ih-
misarvoa ei tunnusteta – eläkeläinen
on oleskeluyhteiskunnan kallis elähti ja
työtön sen loinen.

Kilpailukyky, kaiken moottorina, vaa-
tii palkan alentamista, työn ulkoistamis-
ta, talkootyötä, eläkeiän nostoa, sairaa-
na töihin tulemista ja mitä kaikkea ikinä
keksitäänkin. Näistä asioista annetaan
kilvan lausuntoja, jotka ovat yksitoikkois-
ia: näin on ja muita vaihtoehtoja ei ole.

Onni yksillä, kesä kaikilla, sitten kun
sen on aika, vai onko.

Merkillistä

On tämä puhe työvoimapulasta – yritysten toimintaedellytyksien vaikeuksista, kilpailukyyn rapautumisesta ja korkeista palkkakustannuksista. Näistä on tullut jo masentavia mantroja, joista pesäeron tekeminen on työn ja tuskan takana.

Suomalaiset yritykset elävät auvoisessa bisnestaivaassa, jos vertaa muuhun maailmaan, mikäli on uskominen Grant Thornton* asiantuntijayrityksen tekemään tutkimukseen.

Tutkimuksessa tarkasteltavina tekijöinä olivat viisi tärkeintä talouden dynaamisuuteen vaikuttavaa tekijää: liiketoimintaympäristö, tiede ja tekniikka, työvoima ja inhimillinen pääoma, talous ja kasvu sekä rahoitus.

Tutkimus paljasti, että elämme vakaassa yhteiskunnassa. Viimeisestä sodasta on vuosikymmeniä, kapinoita ei liene ollut miesmuistiin ja lakotkin ovat aika vähäisiä. Maassa lähes kaikki toimii hyvin. Koulutuksemme on korkeatasoista - ainakin vielä, osaavaa työvoimaa on tarjolla - lue muiden lisäksi vielä työttömät, joita kouluttamalla uusia vaatimuksia vastaaviksi luodaan tehokkuutta ja kilpailukykyä. Verotus ja palkkakustannukset ovat kohtuutasolla elintasoomme verraten ja varsin kilpailukykyisiä maailmanmittapuussakin.

Entä se palkka-ale?

Suomessa eletään jo monessa suhteessa palkka-alea. Useissa yrityksissä on sovittu erilaisista säästötoimista. On taksvärkkiä, lomarahojen siirtämisiä ja poistamisia, ylitöitä ilman ylityökorvusta, sekä monia muita ratkaisuja. Näiden päälle tulevat vielä ulkoistukset, lomautukset ja irtisanomiset. Unohtaa ei sovi osapäiväisiä, eikä myöskään määraaikaisia työntekijöitä.

Molempien ryhmien työsuhteet ja työssäolo on usein vaikeaselkoista nollatuntisopimuksista työorjuuteen asti. Ja vielä tuo eläkkeelle pääsyyn edellyttävä ikäkin tuntuu siirtyvän, ei alaspäin, vaan pikkuhiljaa venyttäen kuukausi kerrallansa ylöspäin. Aina hamaan tappiin asti.

Tämä kaikki tapahtuu yleisessä melkeessä ja yksipuolisessa keskustelussa kilpailukyyn ja yritysten työvoimapulan ehdoilla. Ei ihmisarvoisena toimintana kaikkien hyväksi.

Ongelmia

Suurin ongelma lienee se tosiasia, että työtä ei ole tarpeeksi tarjolla.

Kaikista ei ole yrittäjiksi. Toisaalta yrittäjäkin tarvitsee alituisen jotain uutta tekemistä, josta toimeentulonsa ammentaa. Yhteiskuntamme nojaa vahvasti käsitteeseen työnteon ja kulutuksen kaikkivoipuudesta. Kaikkivoipuus hor-

juu, kun työtä ei ole tarjolla, tai se jaetaan uudella tavalla kulutuksen laantuessa.

Töiden ulkoistaminen, siirtäminen kustannuksiltaan edullisimpiin maihin, ja sitä seuraavan nykyisen kaltaisen kulutuksen kasvun hidastuminen tai pysähtyminen edellyttää ihmisiltä ja yrityksiltä sopeutumista vallitsevaan tilaan.

Totta, mutta onko edullisuus tai peräti halpuus se onni ja autuus, jolla nämä asiat ratkaistaan?

Jo nyt kuuluu huolestuneita arvioita yhteiskunnan kehityksestä huonompaan suuntaan. Niin monista asioista ympärillämme, jotka ovat entistä vähemmän omissa käsissämme. Alemmallissa yksi niistä on lentoliikenteen turvallisuus.

Kellä paljo on, nii siltä aina puolta uupuu, sanotaan sananparressa Kiteellä.

* Grant Thorntonin tutkimuksen Global

Dynamism Index, voi lukea yrityksen suomalaisilta kotisivuilta, osoitteessa

www.gtfinland.com. Tutkimus on

englanninkielinen. Kyseinen yritys toimii yli sadassa maassa, Suomessa vuodesta 1920.

PS. Tässä tutkimuksessa Suomi oli toisena heti Singaporen jälkeen maailman 50 johtavasta taloudesta.

Teksti ja kuvitus: PEKKA HINTIKKA

oikeudentunto **eheys** luotettava **itsekkyyys** esimerkki tahto
yhteistyö johtajuus **ahneus** oleskeluyhteiskunta **jos**
ikäluokkakysymys **arvomaailma** **ele** arvojohtaja **ale** palkka-ale
bonus **öky** palkkataso perässähiihtäjä *siunaus*

Testaa uskotko

Tosielämässä sattuu ihmeellisiä asioita.

		Uskon	Ehkä/ Epäilen	Potaska
2	Työterveyslääkäri määrää potilaille innokkaasti kortisonipiikkejä. Kerran kotiin lähtiessä ei lääkärin auto lähde käyntiin. Avuliaan potilaan neuvo kuuluu: Anna sille kortisonipiikki.	☐	☐	☐
1	Työantajapuolen pääneuvottelija on ilmoittanut, että neuvottelut tulee keskeyttää koska hänen pitää lähteä kotiin pesemään sukkia.	☐	☐	☐
3	Työehtosopimusneuvotteluissa vastapuolen neuvottelijan kotimatkatoivotus on: Toivottavasti jäätte raitiovaunun alle.	☐	☐	☐
4	Uskotko että ilmailualalla työskentelee ryhmä, jonka tehtävä on huolehtia siitä, että lentokoneet pysyvät ilmassa silloin kun ne ovat maassa.	☐	☐	☐
5	Olet pomo ja kaljalla työkavereiden, alaistesi kanssa. Seuraavana aamuna yksi heistä soittaa, että hän ei voi tulla töihin kun on ostamassa uutta jääkaappia.	☐	☐	☐
6	Pituushyppykilpailut ruokatunnilla kiellettiin kun työnantaja ei ollut valmis maksamaan reveneitä haalareita.	☐	☐	☐
7	Yrityksessä ei ole työntekijöitä ollut tapana palkita tai muutenkaan antaa myönteistä palautetta. Kerran työt saadaan tehtyä todella mallikkaasti ja osastonjohtaja päättää spontaanisti tarjota koko 100 hengen porukalle pullakahvit. Pakasteesta otetut pullat ovat tarjotessa osin jäisiä, mutta tapausta muistellaan vielä vuosien jälkeen myönteisesti.	☐	☐	☐
8	Tietokoneiden tullessa työelämään vuosia siten luottamusmies ottaa yhteyttä osastopäällikköön ja esittää, että tietokoneiden tuoma tuottavuuden nousu pitää myös näkyä työntekijöiden palkassa. – Mitä? Jos minä hommaan teille lyijykynän tilalle tietokoneen, niin pitäisikö minun vielä siitä teille maksaakin, toteaa osastopäällikkö.	☐	☐	☐
9	Uskotko että Helsinki-Vantaan lentoaseman kalliolla on paistettu nuotiolla meheviä nakkeja.	☐	☐	☐
10	Väitetään että erään lentokonehallin harjannostajaispuheessa 50-luvulla todettiin, että hallia on rakennettu todella ahkerasti. Hiekkamäärällä, joka on kulunut hallin rakentamiseen, on voitu rakentaa hallin lisäksi noin 50 omakotitaloa.	☐	☐	☐

Joustava hoitoraha kannustaa palaamaan töihin

SAK kiirehtii toteuttamaan esityksen joustavasta hoitorahasta.

Ekonomisti Ilkka Kaukoranta Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöstä korostaa, että toteutuessaan sosiaali- ja terveysministeriön (STM) työryhmän esitykset tekevät osa-aikatyöstä nykyistä kannattavampaa pienten lasten vanhemmille. Samalla se kannustaisi pienten lasten vanhempia palaamaan aiemmin töihin.

– Nykyään taloudellinen kynnys siirtyä kotihoidon tuelta osa-aikatyöhön on usein korkea, Kaukoranta korostaa.

Työryhmä esittää, että alle 3-vuotiaiden lasten vanhemmille maksettava osittainen hoitoraha korvattaisiin uudella joustavalla hoitorahalla. Se olisi 240 euroa, jos vanhemman työaika on korkeintaan 22,5 tuntia viikossa tai 60 prosenttia alan kokopäivätyön työajasta. Jos työaika on enintään 30 tuntia viikossa tai 80 prosenttia alan kokopäivätyön työajasta, joustava hoitoraha olisi 160 euroa. Nykyinen osittainen hoitoraha on noin 96 euroa. Työryhmä esittää myös päivähoitomaksujen määräytyvän vastaisuudessa tuntiperusteisesti.

– Osa-aikatyöhön siirtyvä ryhtyy maksamaaan päivähoitomaksuja. Myös työmatkasta aiheutuu usein kuluja. Usean sadan euron suuruinen kotihoidon tuki korvautuu alle sadan euron osittaisella hoitorahalla ja pienellä osa-aikatyön palkalla. Nykyinen tukijärjestelmä johtaa siihen, että osa-aikatyön vastaanottamien ei usein ole etenkään pienituloisille pienten lasten vanhemmille houkuttelevaa, Kaukoranta laskee.

Tasa-arvoa työelämään ja perheeseen

Tilanne onkin Kaukorannan mukaan johtanut siihen, että monissa perheissä on käytännössä valittu vain kokoaikatyön ja kotihoidon tuen välillä, vaikka perheen kannalta osa-aikatyö olisi mielekkäämpi ratkaisu.

Hän pitää oleellisena myös sitä, että paluu työelämään osa-aikatyön kautta vähentää pitkien poissaolojen vaikutusta tulevaan ura- ja palkkakehitykseen sekä eläkkeeseen. Pitkät poissaolot kos-

kevat naisia huomattavasti useammin kuin miehiä. Joustava hoitoraha siis lisäisi palkkatasa-arvoa.

– Suurempi hoitoraha parantaa myös perheen sisäistä tasa-arvoa, koska se todennäköisesti kannustaa myös isiä lyhentämään työaikaansa. Niin äitien olisi helpompi palata työelämään, Kaukoranta pohtii.

Hallitus päättää STM:n työryhmän esitysten toteuttamisesta kehysriihessä maaliskuussa.

Lahde: SAK

Pekka Kainulainen

Työnantajan vaihtuminen

Huolehdi jäsenyydestäsi

Jäsentietojen muutoksista tulee ilmoittaa liittoon. Jäsentietolomakkeella voi tehdä liittymisen lisäksi kaikki jäsenyyteen liittyvät muutokset. Lomakkeita saa luottamusmiehiltä ja jäsenkirjureilta. Lomakkeen voi myös tulostaa liiton nettisivuilta. Sieltä löytyvät myös täyttöohjeet.

Työnantajan vaihtuminen

Työnantajan vaihtuessa ilmailualalta tulee täyttää jäsentietolomake ja toi-

mittaa se uuden työnantajan allekirjoitettavaksi, mikäli haluaa, että työnantaja perii jäsenmaksun. Jos haluat, että liitto tekee ilmoituksen puolestasi, postita lomake suoraan liittoon allekirjoituksellasi varustettuna. Mikäli kyse on yritysjärjestelystä ole yhteydessä luottamusmieheen, niin hän antaa ohjeet muutosten hoitamisesta.

Jäsentietolomakkeen voi postittaa liittoon ilmaiseksi laittamalla kirjekuoreen osoitteeksi: Ilmailualan Unioni IAU ry, Tunnus 5015942, 00003 VASTAUSLÄHETYS.

Itse maksavien jäsenten tulee ilmoittaa liittoon työnantajan vaihtumisesta ja pyytää liitosta maksuviitteet maksun

suorittamiseksi. Maksuviitteet saa lähettämällä sähköpostin osoitteeseen jasenasiat@iau.fi tai soittamalla Ari Miettiselle numeroon (09) 4785 7228. Maksuviitteitä pyydetessä tulee ilmoittaa aikaväli johon maksu kohdistuu ja henkilötunnus.

Siirryttäessä toiselle alalle haetaan jäsenyyttä uudesta liitosta ja se ilmoittaa liiton vaihdosta.

Jäsenmaksu pitää sisällään myös työttömyyskassan jäsenmaksun, joten myös tämän takia on tärkeää, että jäsenmaksujen perintään ei tule katkoja. Mikäli työnantaja huolehtii jäsenmaksun perinnästä, tarkista vielä tilinauhastasi että maksu on peritty palkastasi.

JÄSENTIETOLOMAKE

Ilmailualan Unioni IAU ry:n ammattiosaston, sekä
Ilmailu- ja Rautatiekuljetusalan työttömyyskassan
jäseneksi liittymislomake / jäsenrekisteri-ilmoitus
Jäsenmaksun perintäsopimus

TÄYTÄ LOMAKE SELVÄSTI PAINOKIRJAIMIN

Työntekijä

Henkilötunnus

Suku- ja etunimet

Lähiosoite

Postinumero ja -toimipaikka

Puhelin koti _____ työ _____

GSM

e-Mail

Ammatti

Äidinkieli

Ammattiosasto/työttömyyskassan asiamies

- ☐ 001 Ilmailutekniikan Ammattiyhdistys ITA ry
☐ 003 Insta RepAir ry
☐ 005 Ilmailutietotekniset ILTT ry
☐ 007 Ilmailualan Maapalvelutyöntekijät ILMA ry
☐ 009 Finavian Maapalvelutyöntekijät FIMA ry
☐ 010 Suomen Siviililentoliikennevirastojen liitto ry
☐ 012 Siviililentoliikenteen Työntekijät ry

Työpaikkaosasto

No

Nimi

Sopimusala

- ☐ 01 Lentoliikenteen palveluja koskeva työehtosopimus
☐ 05 Finavia/Ilmailutietoteknisiä koskeva sopimus (319205)

Muutostiedot

Edellinen liitto/työttömyyskassa

Jäsenyysaika ed. liitossa/tk:ssa

Ilmoituslaji

- ☐ Uusi jäsen ☐ Jäsenmaksuvapaushakemus
☐ Opiskelijajäsen ☐ Siirryn eläkkeelle
☐ Jäsenyyden päättymisen ☐ Työnantaja vaihtuu

Alkamis/päättymispäivämäärä

Lisätietoja

Jäsenmaksun maksaminen

- ☐ Työnantaja perii jäsenmaksun palkastani
☐ Maksan jäsenmaksut itse

- ☐ Valtuutan ammattiliiton/työttömyyskassan ilmoittamaan
erostani edelliseen ammattiliittoon/työttömyyskassaan.
☐ Osoitetietojani ei saa käyttää muuhun kuin jäsenetu-
markkinointiin

Työntekijän allekirjoitus

Päiväys _____ . _____ . 20____ Allekirjoitus _____

Ammattiosaston/työttömyyskassan asiamiehen allekirjoitus

Lomake vastaanotettu _____ . _____ . 20____

Vastaanottajan allekirjoitus

Jäsenyyden alkamispäivämäärä _____ . _____ . 20____

Ammattiosaston allekirjoitus

Jäsenmaksusuorituksen saajat:

Ilmailualan Unioni IAU ry, liitto no 055
 John Stenbergin rantaa 6, PL 337, 00531 HELSINKI
 www.iau.fi
 Yllämainittu ammattiosasto

Ilmailu- ja Rautatiekuljetusalan Työttömyyskassa
 Kaisaniemenkatu 10, 8. krs, 00100 HELSINKI
 www.irkatk.fi

Jäsenmaksutili:

SAMPO 800013-56737
 FI7680001300056737 SWIFT/BIC: DABAFIHH

VALTUUTUS JA VOIMASSAOLOAIKA

Tällä valtakirjalla työnantaja perii liiton ja työttömyyskassan jäsenmaksun ennakonpidätyksen alaisesta kokonaisasiasta.
 Jäsenmaksuperuste ilmoitetaan työnantajalle vuosittain. Tällä valtakirjalla valtuutan myös työttömyyskassan perimään jäsenmaksun työttömyyskassan maksamista ennakonpidätyksen alaisista etuuksista ammattiliiton/työttömyyskassan voimassa olevien päätösten mukaisesti. Valtakirja on voimassa toistaiseksi. Valtakirjan voi peruuttaa kirjallisesti. Valtuutus raukeaa työsuhteen päättyessä valtakirjassa mainittuun työnantajaan. Valtuutus on voimassa, jos työsuhdetta jatketaan enintään kuukauden kuluessa. Tällä valtakirjalla kumotaan mahdollisesti aiemmin antamani jäsenmaksun perintäsopimus.

Jos vaihdan ammattiliittoa/ammattiosastoa/työttömyyskassaa, ammattiliitto/ammattiosasto/työttömyyskassa yhdistyy/purkautuu tai sopimusalani siirtyy toiseen SAK:laiseen liittoon, jäsenyystietoni saa luovuttaa uudelle liitolle.

TIEDOT TYÖNANTAJASTA

Työnantajan nimi

Yhteyshenkilö

Lähiosoite

Postinumero

Postitoimipaikka

Puhelinnumero

Y-tunnus

Työnantajan palkka/jäsenmaksuasiodien hoitaja

Nimi

Lähiosoite

Postinumero

Postitoimipaikka

Puhelinnumero

Työnantajan allekirjoitus

Päiväys _____ . _____ . 20____

Allekirjoitus

Nimen selvennys

Palauta lomake osoitteeseen (postimerkkiä ei tarvitse laittaa):
 Ilmailualan Unioni IAU ry
 Tunnus 5015942
 00003 VASTAUSLÄHETYS

Voit tehdä tällä lomakkeella kaikki jäsentietoihin liittyvät ilmoitukset.
 Osoite ja nimenmuutoksia ei tarvitse tehdä, koska ne päivitetään Väestörekisterin muutostietojen mukaan.

Lomake versio: 1/2012

Jos sinut lomautetaan tai jäät työttömäksi

Käynti työ- ja elinkeinotoimistossa

Ilmoittaudu työ- ja elinkeinotoimistoon viimeistään ensimmäisenä työttömyyspäivänä. Työttömyyspäivärahaa voidaan maksaa vain siltä ajalta, jolloin työnhaku on ollut voimassa. Ota ensimmäisellä käyntikerralla mukaan lomautustodistus tai työtodistus sekä irtisanomisilmoitus.

Työvoimaviranomaiset työ- ja elinkeinotoimistossa antavat työttömyyskassalle hakijaa koskevan työvoimapolitiittisen lausunnon. Työnhaku on pidettävä voimassa työ- ja elinkeinotoimiston määrämällä tavalla.

Hakemukset liitteineen työttömyyskassaan

Työttömyysajalta sinulle voidaan maksaa työttömyyskassan kautta ansiopäivärahaa. Päivärahaa voidaan maksaa työssäoloehdon täyttäneille jäsenille, joilla jäsenyys on kestänyt vähintään 34 viikkoa ja jäsenmaksut ovat kunnossa. Päivärahaa maksetaan vain hakemuksen perusteella. Hakemuksen saat joko työ- ja elinkeinotoimistosta tai voit tulostaa sen sivulta www.tyj.fi.

Täytä hakemus huolellisesti

Päivärahahakemus tulee täyttää huolellisesti ja hankkia liitteeksi kaikki tarvittavat asiakirjat. **Puutteellisesti täytetty hakemus viivästyttää käsittelyä.** Mikäli palkanlaskija toimittaa palkkatodistuksen suoraan kassalle, ilmoita siitä hakemuksessasi.

Ansiopäivärahaa haetaan aina jälkikäteen. Ensimmäisen hakemuksen liitteineen voi lähettää kahden viikon työttömyyden jälkeen, jatkossa ansiopäivärahaa haetaan aina 4 kalenteriviikolta tai kalenterikuukaudelta jälkikäteen. Täytä hakemus ensimmäisestä työttömyyspäivästä lähtien. Kassa huomioi korvauksettomat päivät. Työsuhteen päättyessä maksettu lompakorvaus jaksotetaan, eikä jaksotusajalta ole oikeutta ansiopäivärahaan. Samoin jaksotetaan muu työnantajan maksama taloudellinen etuus, kuten tukipaketti. Ensimmäisestä hakemuksesta otetaan 7 arkipäivän pituinen omavastuu aika.

Hakemuslomakkeen lisäksi tarvitaan ainakin seuraavat liitteet:

- **Palkkatodistus**

Alkuperäinen palkanlaskijan tekemä palkkatodistus 34 työssäoloviikolta. Todistuksessa tulee näkyä eriteltynä lomaraha ja -korvaus, maininta palkattomista poissaoloista, työnantajan y-tunnus sekä palkanlaskijan yhteystiedot.

- **Kopio työtodistuksesta tai irtisanomisilmoituksesta**

- **Kopio lomautusilmoituksesta**

Seuraamalla hakemuksen ohjeita tiedät mikäli juuri sinun tulee toimittaa muita liitteitä.

Ilmailu- ja Rautatiekuljetusalan Työttömyyskassan osoite on: Kaisaniemenkatu 10, 8 krs, 00100 Helsinki. Työttö-

Etuusopas löytyy osoitteesta www.irka.fi

myyskassan asiakaspalvelu on avoinna maanantaista perjantaihin klo **10.00–13.00**.

Hakemuksen voi lähettää myös e-asiointina

Hakemuksen (sekä ensimmäisen, että jatkohakemuksen) voi lähettää myös sähköisesti. Kirjautuminen sähköisen palveluun tehdään pankkitunnuksilla Ilmailu- ja Rautatiekuljetusalan Työttömyyskassan sivuilla www.irkatk.fi olevan linkin kautta.

Jos sinut osa-aikaistetaan

Ilmoittaudu heti TE-toimistoon

■ Soviteltua ansiopäivärahaa voidaan maksaa henkilölle, joka tekee osa-aikaista työtä työnantajan aloitteesta ja kun työtä tehdään enintään 80 % alalla sovellettavan kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta. Hänen tulee täyttää työssäolo- ja jäsenyysehdot ja olla oikeutettu ansiosidonnaiseen päivärahaan.

Soviteltua ansiopäivärahaa maksettaessa, täydestä ansiopäivärahasta vähennetään 50 % hakujakson aikana ansaitusta palkasta. Soviteltu päiväraha ja työstä saatu palkka voivat olla yhteensä enintään 90 % päivärahan perusteena olevasta palkasta.

Kun nämä ehdot täyttyvät sinun tulee ilmoittautua työttömäksi työnhakijaksi työ- ja elinkeinotoimistoon (TE-toimisto) ja olla valmis ottamaan vastaan kokoaikatyötä. Työnhaku on pidettävä voimassa TE-toimiston ohjeiden mukaisesti.

Hakemus työttömyyskassalle liitteineen

Mikäli olet tehnyt kokopäivätyötä ennen osa-aikaistamista, päivärahasi määritellään välittömästi osa-aikaistamista edeltävältä 34 sellaiselta viikolta, joina olet tehnyt kokopäivätyötä.

Toimita työttömyyskassalle:

* Palkanlaskijan tekemä palkkatodistus välittömästi osa-aikatyötä edeltävältä 34 kokopäivätyön viikolta.

* Kopio työnantajan osa-aikaistamisilmoituksesta sekä uudesta mahdollisesta työ sopimuksesta.

* Ansiopäivärahahakemus sekä palkkatodistus osa-aikatyöstä samalta ajalta kuin hakemus.

Hakemuksen ja palkkatodistuksen aika riippuu palkanmaksujaksoistasi. Mikäli sinulle maksetaan palkkaa kerran kalenterikuukaudessa, tulee hakemuksen olla koko kuukaudelta ja siihen mukaan on liitettävä koko kuukauden palkkatodistus.

Mikäli palkka maksetaan kahden viikon välein, tulee hakemus olla neljältä kalenteriviikolta ja siihen mukaan tulee liittää palkkatodistukset molemmilta kahden viikon jaksoilta.

Ostavastuu aika

Työttömyyspäivärahaa maksetaan 5 päivältä viikossa omavastuuajan täyttämisen jälkeen. Omavastuu aika on 7 työtöntä päivää tai 7 työtöntä päivää vastaava aika. Työtunnit pidentävät omavastuu aikaa. Omavastuu ajalla sinun täytyy olla työtön työnhakija.

Mikäli kokoaikaisen työsuhteen työaikasi on 8 tuntia päivässä ja teet päivittäin 4 tuntia osa-aikatyötä, voidaan omavastuu aikaan ottaa 4 tuntia/päivä. Omavastuu aika tulee täyttyä 8 kalenteriviikon sisällä. Mikäli omavastuu aika ei

täyty 8 viikon sisällä, joudutaan aika hylkäämään ja omavastuuajan laskeminen alkaa alusta.

Soviteltua ansiopäivärahaa maksetaan sovitellujakson jokaiselta päiväältä 5 päivää/kalenteriviikko lukuun ottamatta päiviä, jolloin henkilöllä ei ole ollenkaan oikeutta etuuteen.

Uuden työssäoloehdon karttuminen

Kun hakijalle maksetaan osa-aikaisen työn ajalta soviteltua ansiopäivärahaa, jokainen kalenteriviikko, jona työtä on tehty vähintään 18 tuntia/viikko, kerryttää uutta työssäoloehto.

Kun näitä viikkoja on kertynyt 28 kuukauden aikana 34, määritellään päiväraha uudelleen osa-aikatyöstä saadun palkan perusteella ja 500 päivän enimmäisaikalaskuri alkaa alusta.

Kuitenkin jos 500 päivän laskuri ei ole ehtinyt täyttyä ennen uudelleen määrittäystä, on uusi päiväraha vähintään 80 % edellisestä päivärahasta. Huolehdi myös osa-aikatyön aikana liiton/työttömyyskassan jäsenmaksustasi.

Ansiopäivärahan suuruus

Voit itse laskea ansiopäivärahasi suuruuden osoitteessa www.tyj.fi, josta löytyy päivärahalaskuri. Työttömyyskassa ei arvioi etukäteen päivärahan suuruutta.

Teksti MIRVA TUOMI

Ilmailu- ja Rautatiekuljetusalan
Työttömyyskassa, www.irkatk.fi

Siirtyneiden ja siirtymävaiheessa olevien – Eläkeläisten tapaaminen

tiistaina 9.4.2013 klo 13.00–16.00

IAU:n tiloissa Hakaniemessä, John Stenbergin rant 6, Helsinki

■ On taas aika kokoontua ja päivittää uusimmat käänneet elämässämme ystävien ja tuttuun kanssa. Syömmme hyvin ja tapaamme työkaverit vuosien takaa. Vaihdamme kuulumisia ja suunnittelemmme tulevaa. Myös te, jotka ette enää ole aktiivisessa työelämässä, mutta ette virallisesti vielä eläkkeelläkään, olette tervetulleita.

Haapasaaren Juhani tai **Hautamäen Reijo** kertoilevat lyhyesti missä IAU:ssa tällä hetkellä mennään. Aiheina voivat olla liittojen mahdollinen yhdis-

tyminen, jäsenmäärien kehitys ja muuta ajassa liikkuvaa.

Ilmoitteletan tulostasi **Hautamäen Reijolle**, reijo.hautamäki@iau.fi, 09 47857221 tai **Kainulaisen Pakalle**, pekka.kainulainen@iau.fi, 09 47857227, näin varmistamme että lounasta on riittävästi meille kaikille.

Nähdään taas huhtikuussa
Hyvää kevään alkua kaikille

Koollekutsuja ERKKI LUOTO

Pekka Kainulainen

TESTAA USKOTKO -vastaukset

Kannattaa uskoa.
Ainakin savolaisen mittapuun mukaan tarinat ovat tosia.
Toimitus kuitenkin ulkoistaa vastuun lukijoille.

UNIONIN ILMESTYMINEN 2013

Numero 2 ilmestyy 26.4.
aineisto toimitukseen 8.4.
Numero 3 ilmestyy 21.6.
aineisto toimitukseen 3.6.
Numero 4 ilmestyy 6.9.
aineisto toimitukseen 19.8.
Numero 5 ilmestyy 25.10.
aineisto toimitukseen 7.10.
Numero 6 ilmestyy 20.12.
aineisto toimitukseen 2.12.

ILMOITUSKOOT JA HINNAT (alv 0%)

koko sivu, 180 x 230 mm, 240 €
1/2 sivua, 180 x 115 mm, 120 €
2/6 sivua, 118 x 115 mm, 80 €
1/6 sivua, 57 x 115 mm, 40 €

KUVAKULMA

Pekka Kainulainen

Eläkevakuutusyhtiöt sijoittavat tuottavasti ja turvallisesti työntekijöiltä lakisääteisesti kerätyt maksut. Tavallisia sijoituskohteita ovat esimerkiksi kiinteistöt ja asunnot. Jos erhe kaikesta huolimatta joskus tapahtuu, hyvä eläkevakuutusyhtiö tutkii ja kurittaa itse itsensä.

*Vaihtotaseen korjaaminen
Suomen kannalta edullisemmaksi
sujuisi kenties parhaiten
lisäämällä aivovienttiä
elinkeinoelämän huipulta.*

Hugo Tungs

Ilmailualan Unioni IAU ry

John Stenbergin ranta 6
PL 337
00531 HELSINKI

Puhelin: (09) 4785 71 (vaihde)
faksi: (09) 4785 7250
sähköposti: etunimi.sukunimi@iau.fi
kotisivut: www.iau.fi

Puheenjohtaja	Juhani Haapasaari	(09) 4785 7220
Varapuheenjohtaja	Reijo Hautamäki	(09) 4785 7221
Liittosihteeri	Juha-Matti Koskinen	(09) 4785 7225
Sopimussihteeri	Arto Kujala	(09) 4785 7222
Työympäristösihteeri	Pekka Kainulainen	(09) 4785 7227
Taloussihteeri	Ari Miettinen	(09) 4785 7228

Jäsenasiat: Ari Miettinen (09) 4785 7228
jasenasiat@iau.fi

Ilmailu- ja Rautatiekuljetusalan Työttömyyskassa

Toimisto on avoinna arksin klo 10.00–13.00

osoite: Kaisaniemenkatu 10, 00100 HELSINKI
faksi: 09 47857 209

kassanhoitaja	Paula Seppälä	p. 09 47857 200
kassanhoitaja	Sari Meling	p. 09 47857 202
kassanhoitaja	Mirva Tuomi	p. 09 47857 203
kassanhoitaja	Kari Kallio	p. 09 47857 201

email: etunimi.sukunimi@iau.fi
kotisivut: www.irkatk.fi

Ilmailutekniikan ammattiyhdistys ITA ry:n

**Sääntömääräinen
kevätkokous
16.3.2013 M/S Viking XPRS:llä**

Aikataulu lauantaina 16.3.2013

Lähtö: Helsinki – Katajanokka klo 11:30
(ole satamassa paikalla klo 10:45 mennessä)
Bistrobuffet ruokajuomineen klo 11:45
Tallinna – Reisisadam klo 14:00

Kevätkokous klo 13:00–14:30!!

Paluu: Tallinna – Reisisadam klo 18:00
Helsinki – Katajanokka klo 20:30

Sitovat ilmoittautumiset

to 28.2. mennessä **itary001@gmail.com**.
Ilmoita viestissä nimesi ja syntymäaikasi.

Ota mukaan passi tai 1.3.1999 jälkeen myönnetty
kuvallinen henkilökortti.
Ruokailupaikkoja on rajallinen määrä.

Tervetuloa!

ITA ry, johtokunta

Siviililentoliikenteen työntekijät ry 012

**AMMATTIOSASTO 012
RATKIRIEMUKAS KEVÄTKOKOUS**

keskiviikkona 27.3. 2013

klo 18.00 alkaen

**Paikka: Ravintola Shamrock, yläkerta,
Peltolantie 2,Vantaa**

Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat.

Sitovat ilmoittautumiset ruokailua varten
21.3.2013 mennessä
reijo.hiltunen@finnair.fi

Tervetuloa

Ennakkokutsu

Ilmailualan Unioni IAU ry:n edustajiston
sääntömääräinen **KEVÄTKOKOUS** pidetään Helsingissä
perjantaina 19.4.2013 klo 10.00 alkaen.

Paikka: Kuljetusliittojen kokoustilat, Merisali,
John Stenbergin ranta 6, Helsinki.

Kokouksessa käsitellään IAU:n sääntöjen 7§ kokouksel-
le määrittämät asiat, sekä hallituksen kokoukselle esittämät
muut asiat.

IAU ry:n hallitus

SSL ry amm.os.10 kutsuu jäsenet

**Sääntömääräiseen
kevätkokoukseen**

**M/S Tallink Europalle
20.3.2013 klo 18.30**

Käsitellään sääntömääräiset asiat.

Lähtö Helsingin Länsisatamasta klo 18.30 ja
saapuminen takaisin 21.3. klo 16.30.

Ilmoittautuminen lähtöselvityksessä klo 17.00,
viimeistään 17.30, jolloin lähtöselvitys sulkeutuu.
Majoitushinta 35€/jäsen.

Sitovat ilmoittautumiset 5.3.2013 mennessä,
tämän jälkeen peruutetuista ilmoittautumisista
ammattiosasto veloittaa kulut.

Maksut OKO 554128–20002286.

Majoitushinta sisältää majoituksen 2 hengen hytissä,
matkat Helsinki-Tallinna ja takaisin sekä ruokailut.

Ilmoittautumiset sähköpostilla **j.salonen@hotmail.com**.

Ilmoita samalla syntymäaikasi ja
mahdollinen erikoisruokavalio.
Muista ottaa passi tai EU-henkilökortti mukaan.

Tervetuloa

Amm.os.10 johtokunta